

Herder en Van der Neut De ontmoeting

Het is een wat ongewone manier om een lezing te beginnen. De zaal donker, de sprekers afwezig. Er wordt een videoclip gestart die in sneltreinvaart het carrièrerolspel en de projecten toont van Albert Herder en Arie van der Neut. De verlichting flitst weer aan. Twee mannen stappen schielijk de zaal in en gaan uitgestrekt op de grond liggen. De zaal wacht af. Na twintig seconden staan ze zwiingend op en nemen vervolgens telkens verschillende posities in de zaal in. Totdat ze elkaar uiteindelijk voor in de zaal treffen: het verhaal over de ontmoeting begint.

Verslag van de lezing van 11 november 2008

De ontmoeting tussen Herder en Van der Neut vond inmiddels tien jaar geleden plaats. Sindsdien is hvdn architecten een dynamisch en betrokken 'atelier' waar voortdurend jong talent als in een carousel binnenkomt en na verloop van tijd weer uitvliegt maar waar Albert Herder, Arie van der Neut en hun 'troef', de Zwitser Jean-Marc Saurer, de constante factor vormen. 'De ontmoeting' is geen toevallig gekozen thema van de lezing: hvdn ambieert in deze sterk geïndividualiseerde samenleving met haar ontwerpen een bijdrage te leveren aan de sociale samenhang door het arrangeren van ongedwongen ontmoetingen. De stijl van hvdn kenmerkt zich naar eigen zeggen door pure en robuuste gebouwen met een warm hart die uitdagend zijn en dikwijls een hun plek proberen te veroveren. Zij ambiëren met hun ontwerpen het gebouw en de plek een identiteit te geven. Sleutelwoorden in hun verhaal zijn plek, route, differentiatie en tussenruimte. De lezing behelst een illustratie van deze basisprincipes.

Een typerend voorbeeld van het thema 'ontmoeting' is het project Qubic in Amsterdam waar men 750 studentenwoningen heeft gerealiseerd aan het Houthavengebied. Dit kale onbestemde terrein, waar verspreid wat industriegebouwen stonden, kon wegens milieuproblemen nog geen permanente bebouwing krijgen. Hvdn ontwierpen hier daarom een tijdelijke studentenhuysvesting met horeca. Het wijkje is een beschutte ontmoetingsplek geworden. Men betreedt het terrein via een poort en de studentenkamers zijn zodanig gegroepeerd dat er drie hofjes ontstaan. De verovering van deze plek maakt dat het een uniek stukje stad is geworden omdat er plaats is voor vermaak, zoals beachvolleybal, dat normaal gesproken geen plek vindt in de stad [1].

Differentiatie mix

De kwaliteit die hvdn nastreeft in hun gebouwen, proberen zij evengoed te bereiken in de stedenbouw door het aaneenrijgen van diverse stedelijke functies. Voor Almere Poort ontwierpen zij analoog aan deze gedachtegang het Olympiakwartier dat een interessante mix zal opleveren van winkels, advocatenkantoren en sociale woningbouw. Differentiatie in de architectuur maakt dat de verschillende functies wel een eigen identiteit behouden. Het behouden van identiteit of een eigen plek is een concept dat men heeft

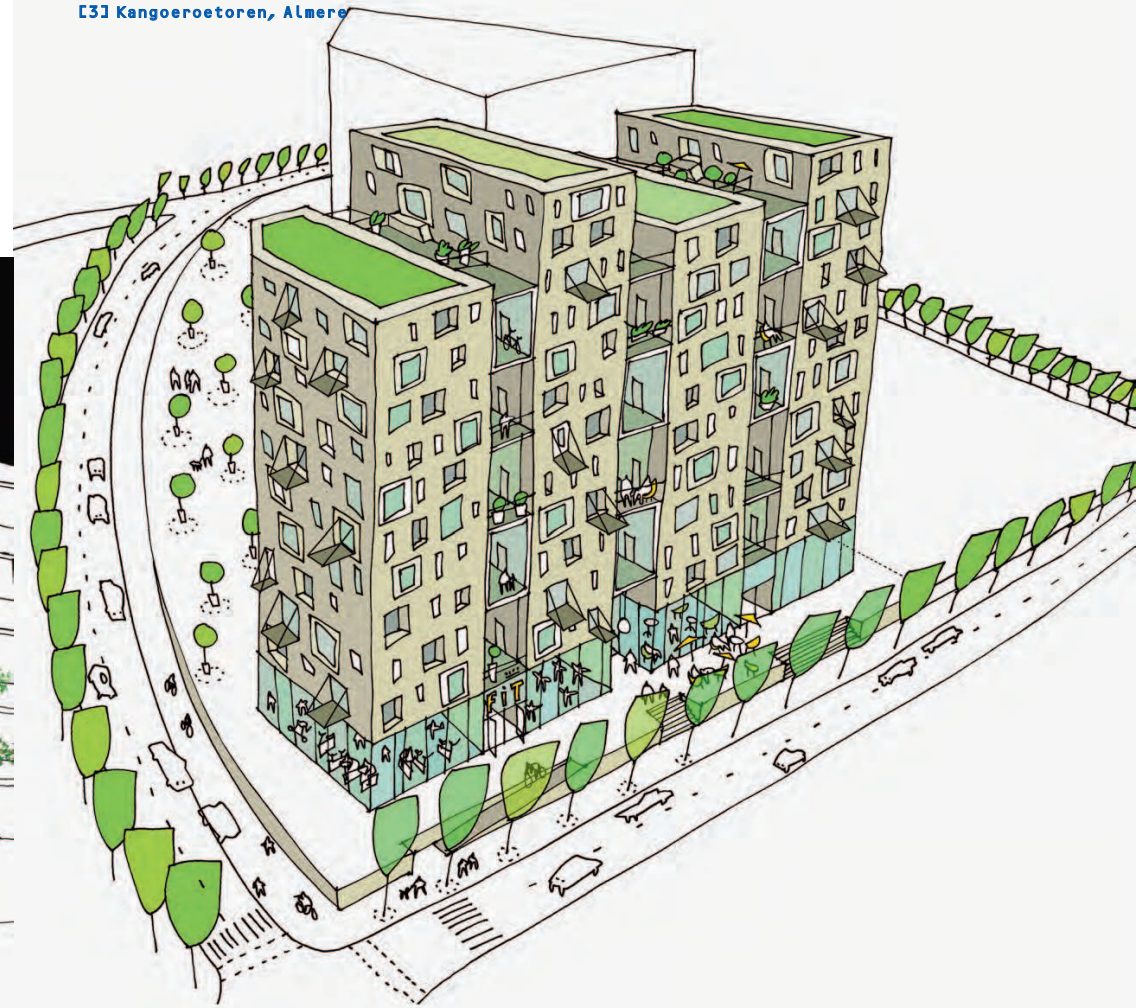
6-'08

doorgevoerd in de Kangoeroewoningen, eveneens in Almere. Elke wooneenheid bestaat uit twee afzonderlijke woningen die via een gezamenlijk opgang met elkaar verbonden zijn. Hulpbehoevende familie kan zo, in privacy, als in een soort kangoeroebuidel in huis wonen [2,3].

[2] Olympiakwartier, Almere

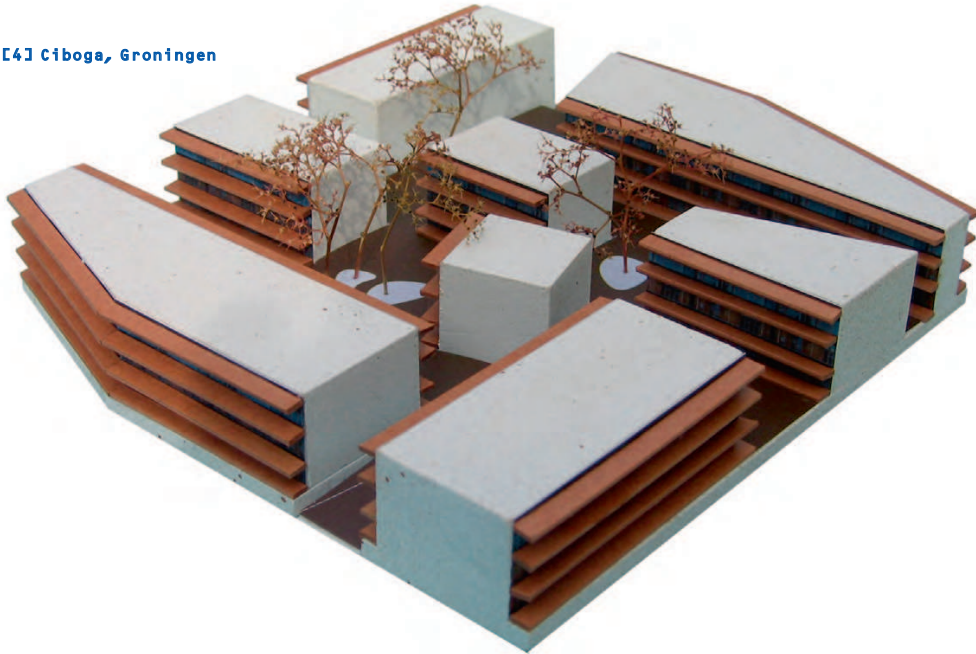
[3] Kangoeroetoren, Almere

Tussenruimte

Met het begrip 'tussenruimte' willen hvdn aangeven dat hun gebouwen een dialoog aangaan met de straat doormiddel van een interessante plint die bij hvdn altijd een soort draaiboek volgt. Het moet vooral transparant zijn zodat het duidelijk te zien is wat er zich afspeelt in het gebouw. Maar tussenruimte kan ook opgevat worden als collectieve ruimte, bijvoorbeeld op het Groningse Ciboga-terrein waarop enkele gesloten bouwblokken in een groene ruimte gesitueerd zijn. Zij hebben getracht de gesloten bouwblokken uit elkaar te laten vallen zodat er kleine, intieme plekjes zouden ontstaan en doormiddel van een route die rond om de afzonderlijk gebouwen voert, weer samenhang moet krijgen. De veranda's fungeren als een buffer zodat men nog wel het gevoel van privacy heeft [4].

[4] Ciboga, Groningen

Hvdn's handelsmerk

In het begin kondigden hvdn al aan dat zij pure, robuuste en nuchtere gebouwen ontwerpen, waarbij zij op zoek gaan naar eenvoud. Het is een stijl die onder invloed van vele gebeurtenissen maar ook van diverse belangrijke personen tot wasdom is gekomen. Met name Herman Herzberger en zijn visie op ruimte, maar ook de poëtische inslag van Aldo van Eijck laten hun sporen na. De blanke pit in de ontwerpen is onder andere goed te zien in het project 'Het warme hart' op de Turfmarkt in Zwolle. Hier gaat het om een gesloten appartementencomplex dat aan de binnenzijde een gemeenschappelijke tuin verbogen houdt. Deze tuin wordt door de bewoners zelf onderhouden, hetgeen de architecten hebben bereikt door de bewoners bij het ontwerp van de tuin nauw te betrekken.

Context

De context heeft een belangrijke invloed op het gebouw: het invasen van nieuwe bebouwing in een bestaande, oude buurt vergt speciale aandacht. Vaak gaat het om de kunst der nevenschikking waarbij respect voor de oude bebouwing wordt getoond en de eigentijdse bebouwing een eigen karakter kan hebben. Een voorbeeld hiervan is de negentiende-eeuws Lootsbuurt in Amsterdam waarin hvdn nieuwe bebouwing in een oud bouwblok hebben ingepast. Erg karakteristiek voor de oude negentiende-eeuwse bebouwing is de krachtige ritmiek van de raampartijen. Hvdn hebben raampartijen van het nieuwbouwblok in een speelser ritme geplaatst waardoor het enerzijds met respect aansluiting vindt bij de omgeving en anderzijds een eigentijdse uitstraling krijgt [5].

Atelier

De lezing eindigde in de stijl van de inleiding. Een videoclip over het reilen en zeilen van hun bureau laat zien dat achter Herder en Van der Neut een betrokken team staat. De energie tussen de ontwerpers en de hechte samenwerking maken dat het atelier kan werken als een soort snelkookpan waarin binnen *no-time* concrete antwoorden worden geformuleerd op complexe vraagstukken.

[5] Lootsbuurt, Amsterdam